

XXXI Día de les Lletres Asturianes

El viernes 7 de mayu, nel Teatru Campoamor d'Uviéu, l'Academia de la Llingua Asturiana celebró la Xunta Estraordinaria cola que la institución festexa'l *Día de les Lletres Asturianes* y da acoyida a los sos nuevos miembros. Nel presente añu foi nomáu nuevu académicu correspondiente *D. Nicolás Bartolomé Pérez*, de Lleón. Los sones del Che de Cabaños y Rodrigo Joglar dieron entamu al actu y punxo'l pieslle l'actuación d'Alfredo González. Reprodúcense darréu los discursos del nuevu académicu y de la Presidenta de l'Academia.

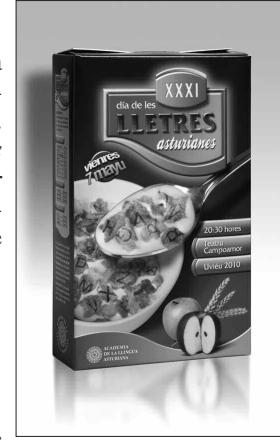
Intervención de Nicolás Bartolomé Pérez

Señora Presidenta, señores académiques y académicos, amigues y amigos:

Esti añu de 2010 celébrase'l 1.100 aniversariu del Reinu de Lleón, aunque esta nun dexa de ser una fecha convencional pa conmemorar el treslláu de la corte real dende la ciudá d'Uviéu a la de Lleón, un fechu pocu significativu daquella pero que dende cuantayá sirve pa distinguir la dómina asturiana de la lleonesa nel devenir históricu del reinu peninsular que nació depués de la batalla de Cuadonga, que caltuvo la so independencia política a lo llargo de mediu mileniu, que dio llugar a les primeres Cortes que se ficieron n'Europa y que funde los sos venerables raigaños na Asturia prerromana y romana qu'anguaño sigue alitando cuando pronunciamos los nomes d'Asturies, d'Astorga o del ríu Esla, el vieyu Ástura. Los lleoneses recibimos como herencia d'esti reinu medieval una identidá que nos singulariza, un peculiar sistema d'organización conceyil, y tamién un romance propiu que ye la mesma llingua que se fala n'Asturies y que güei reivindicamos nesti *Día de les Lletres Asturianes*. La historia llevó a Asturies y a Lleón per caminos diferentes pero eso nun foi a tapecer nin a tarazar los fuertes llazos que venceyen al pueblu asturianu y al lleonés basaos nel orixe común, nuna intensa rellación humana que nunca desapaeció y nuna llingua que vive una situación bien diferente a esti y al otru llau del cordal que nos xune.

El sieglu XVII marcó l'entamu conocíu de la lliteratura asturiana cola espléndida obra d'Antón de Marirreguera. Dende entós esta lliteratura nun paró de medrar n'Asturies con escritores y obres que llograron convertise nel meyor espeyu de la llingua, dignificándola a traviés de les más guapes siendes como son la de les lletres, la cultura y l'arte.

L'aniciu de la recuperación llingüística en Lleón ye mucho más recién, principió hai poco más d'un sieglu, alreduer de 1906, con un abrazu en Carrizu la Ribera col que dos lleoneses, Emilio Bardón y Caitano Álvarez, roblaron el so compromisu de defensa del idioma. Los primeros pasos d'aquel pautu fueron mui modestos: Emilio Bardón, que morrería en 1911, escribió unos pocos cuentos na so fala de La Cepeda a la que siempre emponderó. Caitano Álvarez dexónos un llibru de cuentos y un fexe de poesíes, textos y estudios, parte d'ellos inéditos al morrer en 1924. Mui pocos se sumaron en Lleón naque'llos años a esti noble llabor de preservar la llingua del país, y d'ente esos pocos rescampla'l poeta asturianu Fernán Coronas que nun duldó n'affirmar la unidá de la llingua dende L.lubarca hasta la Miranda

portuguesa, allabando la qu'ensin dexar de ser asturiana tamién yera y ye la fala gloriosa de gran Reinu de Lleón, como dixo nún de los sos poemas.

El remanecer de la llingua en Lleón nun cuayó con xeitu hasta principios de los años ochenta del pasáu sieglu cuando la inolvidable escritora Eva González y el so fíu Roberto González-Quevedo comen-zaron a publicar los llibros de la serie «Na nuesa tsingua» y a desendolcar una actividá lliteraria y dignificadora que resultó esencial na puesta en valor del patrimoniu llingüísticu de Palacios del Sil, del noroccidente lleonés y de too Lleón.

Nesti lentu y complexu procesu de recuperación de la nuesa llingua nel Vieyu Reinu otres dos persones xugaron y xueguen un papel trascendental nel desarrollu del procesu reivindicativu del idioma que sigue vixente: son l'escritor y editor Xosepe Vega y el llingüista y traductor Héctor García Gil, que punxeron en marcha hai casi dos décadas l'asociación «Facendera pola Llingua» afitando asina un discursu completamente nuevu sobre la llingua en Lleón basáu na divulgación de la so pervivencia, nel so valor cultural, na defensa de los derechos de los falantes, y na asunción de la unidá del idioma pencima de les denominaciones o de los planteamientos localistes.

Al proyectu de «Facendera pola Llingua», asociación revolucionaria nos sos planteamientos y llogros, siguieron otres iniciatives: «La Caleyá», n' Astorga, «Furmientu», en Zamora, «El Teixu», o la editorial Filadón. Toes estes entidaes tienen en común el so trabayu seriú y rigurosú pola nuesa llingua en Lleón y Zamora en condiciones mui difíciles y prácticamente ensin nengún tipu d'apoyu institucional. Sobre estes asociaciones y colectivos recái'l pesu de la recuperación del idioma na mio tierra énte la pasividá d'una alministración autonómica qu'incumple dafechu y ensin pudor el mandatu de protección y promoción que-y impón l'Estatutu d'Autonomía de Castiella y Lleón nel so artículu 5.2.

L'antropólogu y etnobotánicu Wade Davis diz que «toa llingua ye una antigua viesca de la mente, una cuenca fluvial del pensamientu, un ecosistema de posibilidaes espirituales». Identifícome mucho con esta metáfora que presenta a les llingües como un recursu fundamental a conservar. En definitiva, la construcción d'Europa afítase na diversidá cultural y llingüística, y la protección d'esta riqueza conéctase de manera directa col respetu a los derechos humanos y col principiu democráticu. Asina, na Xunión Europea la noción de diversidá llingüística aplicada a toles llingües que se falen nos Estaos miembros consolida cada vez con más puxu'l so carácter de principiu definitoriu de la Xunión. Pero ye nel ámbitu d'otra destacada organización europea, el Conseyu d'Europa, que tanta importancia tuvo nel trunfu de la democracia nel continente, onde más se tien avanzaó na defensa de les llingües europees cola *Carta Europa de les Llingües Rexonales o Minoritaries* que considera'l derechu a utilizar una llingua rexonal o minoritaria como imprescindible tanto na vida pública como na privada. La *Carta* tresforma'l valor cultural del plurilingüismu en derechos pa los ciudadanos que falen les llingües que se quieren protexer. Esti tratáu va a ser clave pal futuru de la llingua asturiana, pues aunque ye verdá que n'España s'asume'l multilingüismu como un relevante principiu constitucional onde se sofita la nuesa democracia, n'Asturies la clase dirixente niégase con argumentos inconsistentes y contrarios a los valores europeos y constitucionales a otorgar derechos llingüísticos a los falantes d'asturianu. Asturies tien que s'homologar a otres comunidaes autónomes na reconocencia de lo que ye un elemental derechu cívicu d'una parte de la ciudadanía como ye usar en condiciones d'igualdá y dignidá la llingua propia. Esa reconocencia de derechos llámase oficialidá.

La poesía qu'amenté enantes del Padre Galo acaba con estos versos onde se fala de la nuesa llingua y colos que quiero poner fin a les mios pallabres:

*Viva'l falaxe melgueiru
qu'asta güey sobrevivíu
ya quier inda desestare
ya nun ter así 'squeicíu,
ya ruxire ya correre
cumu l-auguaxe dun ríu*

Munches gracias

NICOLÁS BARTOLOMÉ PÉREZ

Discursu institucional de la Presidenta de l'Academia

Ilustrísimes autoridaes, ilustrísimos académicos y académiques, amigos y amigues:

Otra vuelta, aconceyámonos nesta Xunta Extraordinaria a la qu'añalmente vos convida l'Academia pa festexar toos xuntos el *Día de les Lletres Asturianas*, día qu'ha ser pa nós ún de los más importantes del añu, porque como diz l'autora d'estos versos n'eonaviegu

*De todas as riquezas
qu'a humanidá atesoura
escoyín as palabras,
quedeime cua llingua
que me deixa espresarme,
entender a os demais
y qu'os demais m'entendan.*

*Porque con as palabras
vou conociendo el mundo,
aprendo, medro, quero
y ás veces tamén choro
y fágolo na llingua
qu'é de noso, [qu'é de todos]*

Munches gracias pola vuesa presencia.

Acoyida de D. Nicolás Bartolomé Pérez como académicu correspondiente

Les mios primeres pallabres han dir empobinaes, como nun pue ser otramente, a acoyer a D. Nicolás Bartolomé Pérez, que güei se venceya formalmente a esta Academia como miembru correspondiente. El nuevu académicu nació en Lleón, ye xurista y exerz la so profesión d'abogáu n'Asturies. A la so sólida formación amiesta una fonda conocencia y competencia llingüística nel idioma del país. Ello espáyase na so producción investigadora y na so collaboración dende va bien de tiempu con esta Academia, inxiriéndose davezu nes «Xornaes Internacionales d'Estudiu» o asoleyando dellos de los sos tra-

bayos en *Lletres Asturianas*. Amás d'artículos rellacionaos cola so formación profesional («Ente Asturias y Miranda. La recuperación de la llingua en Lleón y Zamora» o «El derechu nel Reinu de Lleón nel sieglu XIII: fontes, lliteratura xurídica y llingua») ye autor d'estremaos estudios d'investigación lliteraria y sobro la tradición oral del Dominiu Llingüísticu Ástur.

L'Academia, que nun escaez la unidá del vieyu Dominiu Llingüísticu, xulgó que, darréu del so llugar de nacencia, de la so formación y del so bon facer nes tierres al sur del Cordal, Nicolás Bartolomé sedría un encontu de gran valir pa llevar alantre'l llabor académicu nesa gran estaya llingüística a la que s'ha atender pasu ente pasu, con prudencia y el meyor procuru. Poro, quiero da-y les gracias por acuetar xunise formalmente a esta institución que lu acueye prestamosa y favoratiblemente.

El llabor de l'Academia nel añu caberu

Cuido que ye obligación de mio rindir cuentas del llabor desencolcáu nel caberu añu académicu, amás d'al gobiernu del Principáu, a la sociedá asturiana a la qu'esta institución se debe. Sicasí, l'axuste de la mio intervención a un curtiu espaciu de tiempu torga'l poder facelo dafechamente. Namái voi, entós, a referime a delles cuestiones que m'abulten d'interés pal futuru de la llingua, pa la so adautación a les nueves necesidaes de comunicación y pal so emplegu y espardimientu na rede y coles nueves teunoloxíes.

Si va un añu falábemos de la creación del Centru de Terminoloxía n'Asturies (TERMAST) per aciu del pautu que se roblare col Colexu d'Inxenieros n'Informática del Principáu, güei pueo afirmar que TERMAST ye una realidá bien granible, abierta a les collaboraciones de les persones dueites nel léxicu especializáu de les diferentes estayes del conocimientu, a les que se-yos ufre la posibilidá de facer planteamientos novedosos y orixinales pa la llingua asturiana. D'esti mou, dende l'enllaz de la páxina web de l'Academia tenemos yá al nuesu algame la terminoloxía específica d'ámbitos como'l d'economía y empresa, que constitúi al empar el primer númberu de la Coleición propia que lleva apareyada TERMAST; el de les matemátiques; el de la medicina o'l de la estaya xurídica y alministrativa, esta última debida xustamente al nuevu académicu qu'acoyemos nesta Xunta Estraordinaria.

Una vegada más l'Academia encamienta a los espertos que-y apurran les sos propuestas y comprométese a inxeriles bien llueu en TERMAST, p'amestales dempués, llegáu'l casu, nes propuestas normatiues de so.

No que cinca al trabayu más propiamente normativu, l'ALLA vien d'asoleyar el volume 6 de la Coleición «Cartafueyos normativos» onde se recueye la propuesta académica pa l'adautación de los nomes de países, capitales y xentilicios del mundu, dando rempuesta asina a una demanda bultable per parte de los usuarios de la llingua asturiana. A esti volume siguirá otru, el dedicáu a la terminoloxía de los medios de comunicación nel que tamos trayendo nestos momentos y qu'aguardamos poder espublizar bien llueu.

Y más de recién, el 13 d'abril, la institución roblaba un pautu cola empresa Bubok Publishing pel qu'al traviés de la páxina web de Bubok.com úfrese la posibilidá d'imprentar baxo demanda, en papel o en versión electrónica, les obres que l'Academia xulgue afayadices (obres escosaes o d'especial interés pal estudiu filolóxicu, por exemplu). Con esta nueva ferramienta en rede l'Academia derrompe ta-

mién camín al ser la primera Academia del Estáu y la primera institución asturiana n'acoyer esti serviciu, siguiendo lo fecho por otros instituciones como la Biblioteca Nacional.

Son estes pequeños, pero valoratibles, amueses del emplegu y adautación del idioma a les nueves tecnoloxíes y, al empar, del so espardimientu na rede, dos aspeutos que tenemos que curiar con procuru porque ensin anovamientu y espardimientu talos nun ye posible la sobrevivencia de la llingua.

La creación de la Universidá Asturiana de Branu (UABRA)

Préstame agora dar anuncia d'una novedá de primer orde pa la institución. Refiérome a la creación de la *Universidá Asturiana de Branu* (UABRA), universidá asturiana y n'asturianu, que llevará alantre l'Academia de la Llingua Asturiana n'andecha cola Universidá d'Uviéu y el Conceyu de Cangas del Narcea, allugándose dende esti branu na villa de Cangas la so sede permanente.

La UABRA, onde queden encartiaos los Cursos de Branu, surge con tres oxetivos cimeros que cumplir: a) la formación na investigación en filoloxía asturiana, b) la formación científica n'otres árees, pero tomando l'asturianu como llingua de comunicación, y c) l'apertura y l'espardimientu social, per ente medies d'esposiciones, conferencies, actuaciones musicales y teatrales, etc, enllazando asina colo meyor de la Estensión Universitaria asturiana.

L'Academia quier amosar el so fondu agradecimientu a la Universidá d'Uviéu y al Conceyu de Cangas del Narcea pola so bona disposición a collaborar nesti proyeutu qu'agora emprima y que l'Academia riquía dende cuantayá. Y al facelo nun quiero dexar pasar la ocasión de dar les gracias más sinceres al Conceyu y al pueblu d'Ibias pola exemplar acoyida de toos estos años.

A esta bona noticia hai qu'axuntar les nueves posibilidaes d'actuación de l'Academia. D'un llau, porque, como toos de xuru yá saben, la institución tien un nuevu llar nos llocales u hasta agora s'agospiares l'Archivu Históricu nel vieyu Monesteriu de San Pelayo; y, d'otru, porque cuntamos col compromisu de dos entidaes asturianas: CaxAstur que sofita económicamente delles de les nuses publicaciones y proyeutos d'investigación y la Caxa Rural que vien d'agrandar la so collaboración al programa de los *Cursos d'Alfabetización en Llingua Asturiana p'Adultos*, que son de xuru un bon gabbitu pal desendolque del llabor académicu. A toos ellos munches gracias.

Les nueves titulaciones universitaries y la falta de reconocencia de la especialidá de Llingua Asturiana pal profesoráu de Primaria y Secundaria

Cola adautación de les titulaciones universitaries al Espaciu Européu d'Educación Superior aportó la solución d'otru vieyu problema: el del inxerimientu de los estudios venceyaos a la llingua asturiana nes enseñances reglaes de la Universidá d'Uviéu. La verificación pola ANECA (Axencia Nacional d'Evaluación de la Calidá y l'Acreitación), l'aprobación pol Conseyu d'Universidaes, pol Gobiernu Central y pol Gobiernu Autónomicu de les titulaciones de la Escuela Universitaria de Maxisteriu (con una Mención de Llingua Asturiana que capacita profesionalmente pa exercer la profesión de Profesor de Llingua Asturiana na estaya d'Educación Primaria); de la Facultá de Filoloxía (con un Minor en Llingua Asturiana que pue formar parte, dependiendo namái de la llibre escoyeta de los alumnos, de cualquiera de los títulos de Grau en Filoloxía) y del Máster de Formación del Profesoráu d'Educación Secundaria (con

una especialidá de Llingua Asturiana que capacita profesionalmente pa exercer la profesión de Profesor de Llingua Asturiana na estaya d'Educación Secundaria) y que ye l'únicu máster d'Artes y Humanidaes con atribuciones profesionales regulaes per llei. L'aprobación d'estes titulaciones, repito, suponen, magar lo ruina que resulta la solución de la Facultá de Filoloxía, un pasu importante, positivu, nel procesu de dignificación y normalización del idioma.

Estes titulaciones que son yá una realidá (el Máster de Secundaria ta impartíéndose nesti cursu y los graos de Filoloxía y de la Escuela Universitaria de Maxisteriu entamarán en setiembre) esfórnense dafechu cola realidá que vive'l profesoráu de Llingua Asturiana nes estayes d'Educación Primaria y Secundaria. Esti profesoráu, magar la so capacitación profesional, sigue discrimináu inxustamente porque esta capacitación nun se reconoz n'ámbitos profesionales tan importantes como los concursos d'oposición o de tresllaos.

Y ello ye entá más grave cuando reconocencia tala ta pidida, ente otros, pol Conseyu Escolar del Estáu (en 2008) o pola Xunta de Personal Docente de Centros non Universitarios d'Asturies (yá dende 2005); cuando forma parte del pautu de gobiernu qu'agora tenemos; o cuando existen informes favorables de reconocíos xuristes de la Universidá asturiana.

Col envís d'afayar una solución a esti gravísimu problema, que sigue siendo una de les mayores esmoluciones de l'Academia, aconceyámonos a lo llargo del añu, otra vegada más, col Gobiernu asturianu y colos representantes políticos al más altu nivel de la Federación Socialista Asturiana/PSOE, del Partíu Popular y d'Izquierda Xunida. L'últimu d'estos aconceyamientos foi xustamente col propiu Presidente del Principáu y tengo que dicir que'l Presidente comprometióse a iguar esta situación enantes de que fine la llexislatura. Él, meyor que naide, persabe que se trata namái de voluntá política, que la reconocencia d'esta especialidá ye la única manera d'encontrar la enseñanza de la llingua neses estayes educatives y, dende llueu, de dar cumplimientu a la Llei d'Usu nesti aspeutu con un mínimu de seriedá y rigor.

La inseguridá xurídica de los usuarios del idioma asturianu

Por desgracia nun ye namái'l profesoráu de Llingua Asturiana'l que s'atopa en situaciones d'injusticia y discriminación. Día tres día los ciudadanos y ciudadanes puen vivir de mou cotidianu la inseguridá xurídica que deriva de la llexislación n'usu. Basta con que s'enfoten n'exercer el so derechu a vivir en llingua asturiana. La prensa sopelexó reiteradamente nos meses caberos dellos de los casos más llamables.

Nun quiero equí, pola mor del tiempu, namás que sorrayar ún de los más llamativos. Refiérome a la sentencia del Xulgáu de lo Contencioso-Administrativu n° 3 d'Uviéu, del 22 de marzu pasáu, que torgaba'l derechu de los funcionarios al emplegu de la llingua asturiana nes sos rrellaciones cola Alministración del Principáu, y que s'esfronaba dafechamente col espíritu y la lletra del Autu del Tribunal Constitucional, dictáu un mes enantes (el 25 de febreru), qu'afitaba xustamente lo contrario, esto ye, que tolos ciudadanos se podíen empobinar n'asturianu, al marxe de la so profesión, a los muérganos dependientes del Principáu d'Asturies.

Nun ye namái que l'autu del Tribunal Constitucional y la sentencia del Xulgáu de lo Contencioso-Administrativu n° 3 d'Uviéu vayan en direiciones contraries sinón que'l conteníu de la referida sentencia

fraya los principios ilegales calteníos nel Artículu 4.2. de la Llei d'Usu del Asturianu de 1998 onde se conseña vierbu a vierbu que s'ha tener por válidu a tolos efeutos l'usu del asturianu nes comunicaciones orales o escrites de los ciudadanos col Principáu d'Asturies.

La inseguridá xurídica de la que falo ye consecuencia, dende llueu, del curtiu conteníu de la Llei d'Usu, pero, lo que ye más grave entá, de la so puesta en práutica, darréu que talmente paez que son les propies instituciones de gobiernu y los propios muérganos xurisdiccionales asturianos los qu'actúen a la escontra de lo conseñao na mentada llei.

Poru, l'argumentación que remanen dacuando dalgunos dirixentes políticos nel sen de que'l marcu llegal nel que mos movemos ye abundu y que nun fai falta la oficialidá porque la llibertá al usu llingüísticu ta reconocida llegalmente ye falsa dafechu.

Y d'esta inseguridá xurídica que, arriendes d'ello, discrimínanos, convién nun escaecelo, d'otros ciudadanos españoles como los asitiaos en Galicia, País Vascu, Navarra, Cataluña, Valle d'Arán, Valencia o Baleares, nun saldremos mentantu n'Asturies nun se reconozca la oficialidá de la llingua.

El futuru que vien darréu

Tamos a un añu de les eleiciones autonómiques. Cuido que ye'l momentu de plantegase seriamente qué futuru queremos p'Asturies, qué futuru queremos pa la cultura d'esti país. Los partíos políticos tienen qu'actuar agora con xenerosidá y altor de mires pa iguar, yá d'una vegada, un tema pendiente dende la transición: el tratamientu que na vida social y política d'Asturies tien que xugar la cultura asturiana.

Nun val seguir mirando pa otru llau y dicir que n'Asturies nun hai conflictu llingüísticu, porque ésti apruz en cuantes qu'un ciudadanu o ciudadana esixe vivir en llingua asturiana.

Y nun se pue seguir calteniendo que la situación del asturianu nun tien nada que ver nin cola del gallegu, el vascu, el catalán, el valencianu, el mallorquín o l'aranés porque equí yá tenemos garantías llegalles pal exerciciu del usu llibre de la llingua y nun precisamos dir más lloñe; porque esto nun ye verdá, *nun ye verdá que seyamos llibres pa escoyer la llingua na que queremos espresanos.*

Nin tampoco nun se pue seguir afitando que la llingua asturiana nun tien el sofitu social precisu o que nun cunta con una mayoría suficiente que la respalde pa ser oficial, porque ehí tán los estudios, fechos por los especilistes na materia que son los que los tienen que facer, que dicen lo contrario, esto ye, que los asturianos queremos mayoritariamente que l'asturianu se reconozca como llingua oficial nel Estatu d'Autonomía y que la práutica totalidá nuguamos por un futuru bilingüe p'Asturies. Y esi futuru bilingüe nun esistirá si nun tenemos un marcu llegal onde alitar.

Llegó, entós, el momentu de que cada opción política ufierte a les clares a la sociedá un modelu xurídicu creyible y estable pa la llingua y reconozca lo que socialmente yá se percibe como incuestionable: *que l'estatus xurídicu actual ye inoperante pa garantizar la sobrevivencia del idioma como elementu fundamental de la nuesa cultura.*

L'Academia de la Llingua Asturiana da anuncia, nesta Xunta Extraordinaria, de que se pon a disposición de les fuerces polítiques pa contribuir a que na fechura de los sos programes eleutorales la

llingua asturiana (y l'leoniego nel so ámbitu) s'afite con un modelu d'oficialidá arreyáu a la situación sociollingüística d'Asturies y a les sos posibilidaes de puesta en práutica. Nós sabemos cuál ye'l modelu que s'afaya a les nueses necesidaes, cómo facelo, cuánto cuesta y qué fases sedríen necesaries pa la so puesta en práutica.

L'Academia quier un futuru dignu y granible pa la llingua asturiana, pero persabe qu'esi futuru tien de pasar a la fuercia pel algame del estatus d'oficialidá a la qu'examás renunciará, y ta convencida de qu'ello ye posible y de que somos a llevala alantre, pasu ente pasu, ensin resquiebres sociales nin problemes de nengún tipu.

Dexáime finar con estes pallabres del poeta, que faigo mías, dirixíes de mou especial a los que cuiden que yá ye tarde y que lo meyor que podemos facer cola llingua ye estudiala, encuriosala y guardala nun muséu, porque nós nun queremos un muséu pal idioma del país, magar que fore'l muséu más queríu. Nós polo que rispimos y trabayamos ye por una llingua pa la vida, por una llingua pal futuru:

*Aquel pueblu que busque
la meyor llibertá
pallabres de muerte
nun fale examás.*

¡Puxa Asturias!

ANA Mª CANO GONZÁLEZ

Cantar de la Xuntanza

Sopa de Lletres
(danza)

I

El catón
vamos lleer
pa lletres axuntar.

Cuando xunen bien
unes con otres,
hai pallabra
que rucar.

II

Les lletres
hai que les casar.

Que les lletres soles
si nun les apegues,
si nun les axuntes,
si nun les encoles
nun valen res.

III

Les
lletres
al debalu

i
Á f D
i O C
A L
D I

nun casen
la O cola A
pa la Oficialidá.

IV

La Xunta Pola
ta más bien sola,
el CAO cacao
dexó de pitar.

L'Academia
nun ye quien.

De los partíos
y medies lletres
pa qué vas falar.

V

A la xuntanza,
a la xuntura,
sigles en danza.

A ver si lleguen
con esti cantar
les lletres toes,
toes xuntes

a la Xunta
Xeneral.

Mariquina la Galana, *xxxI Día
de les Lletres Asturianas 2010.*

Universidá Asturiana de Branu (UABRA)

La villa de Cangas acoyó la primer edición de la *Universidá Asturiana de Branu* (UABRA), entamu de l'Academia de la Llingua Asturiana n'andecha cola Universidá d'Uviéu y el Conceyu de Cangas del Narcea, del que la Presidenta de l'Academia diere anuncia nel so discursu del *Día de les Lletres Asturianes* y del que se dio conocencia pública'l día 13 de mayu nel Edificiu Históricu de la Universidá d'Uviéu.

Los *Cursos de Branu* queden inxertos na UABRA y celebraron anguaño, del 2 al 13 d'agostu, la so XXVIII edición, agospiándose alumnáu y profesoráu na Escuela-Hogar d'El Regueirón y recibiendo clases nes aules del IES «Cangas del Narcea» n'Oubanca.

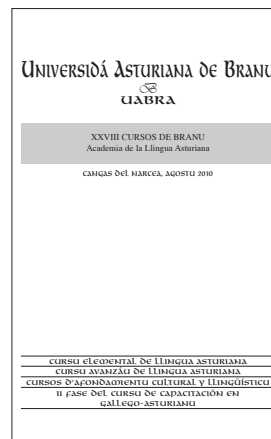
125 alumnos y alumnas siguieron los programes formativos de los cursos *Elemental* y *Avanzáu* de Llingua Asturiana, los *Cursos d'Afondamientu Cultural* y *Llingüísticu* y el *Curso de Capacitación en gallego-asturiano (Segunda Fase)* pa profesores d'Educación Primaria y Secundaria.

Los *Cursos d'Afondamientu*, de calter monográfico, ufiertaron nel presente añu seis modalidaes:

- 1. «Capacitación pa la traducción al asturianu». [Empob. X. Ll.García Arias].
- 2. «Internet y asturianu: aplicaciones socio-educatives». [Empob. David Guardado Diez].
- 3. «Cursu d'averamient a la llocución periodística en llingua asturiana». [Empob. Próspero Morán López].
- 4. «Cantares, bailles ya instrumentos musicales asturianos». [Empob. Xuacu Amieva].
- 5. «La lliteratura asturiana nel aula d'Educación Primaria». [Empob. Iris Díaz Trancho].
- 6. «Cursu d'aniciu a la investigación dialeutal, toponímica y de tradición oral». [Empob. X. Ll.García Arias].

Amás d'encartiyase na UABRA, los *Cursos de Branu* son cursos de formación del profesoráu del Principáu d'Asturies de magar 2003 y tres la reconocencia de l'Academia de la Llingua como Entidá Formadora del Profesoráu per parte de la Conseyería d'Educación. Pela parte de so, el *Curso de Capacitación en gallego-asturiano* ye un cursu de formación empobináu específicamente a profesores d'Educación Primaria y Secundaria que l'Academia lleva alantre por mandáu de la Conseyería d'Educación del Principáu. Estremáu en tres fases, celebróse esti branu la segunda d'elles.

Nel entamu oficial de los Cursos, el día 2 d'agostu, intervinieron el Conseyeru d'Educación del Gobiernu del Principáu, D. José Luis Iglesias Riopedre; el Vicerrector d'Informática y Comunicaciones de la Universidá d'Uviéu, D. Víctor Guillermo García García; l'Alcalde del Conceyu de Cangas del Narcea, D. José Manuel Martínez González; la Presidenta de l'Academia, Dª Ana María Cano; y el Responsable del Programa de Formación de l'Academia, D. Xosé Antón González Riaño.

El llabor académicu completóse con otros xeres complementaries, ente les que conseñamos:

- **Esposición** d’obra escultórica d’*Adolfo Manzano*. Del 2 al 13 d’agostu na Casa de la Cultura de Cangas del Narcea.
- **Conferencia:** «Xenomes y cáncer», a cargu del Dr. Xosé Antón Suárez Puente (Profesor del Dptu. de Bioquímica y Bioloxía Molecular, IUOPA, Universidá d’Uviéu). Martes día 3 d’agostu, 22:00 h., Salón d’Actos del IES «Cangas del Narcea»
- **Teatru:** *El criáu de dos amos* del Grupu de Teatru «Nun Tris». Xueves día 5 d’agostu, 22:30 h., Teatru Conde Toreno de Cangas del Narcea.
- **Música:** Recital de Chus Pedro (de «Nuberu»), acompañáu por Gabino Antuña. Martes día 10 d’agostu, 22:30 h., Teatru Conde Toreno de Cangas del Narcea.

L’actu d’entrega de títulos, que punxo’l pieslle oficial a esta 1er edición de la UABRA, fíxose’l viernes 10 de setiembre nel Aula Magna de la Universidá d’Uviéu y cuntó coles intervenciones del Rector, D. Vicente Gotor; del Conseyeru d’Educación y Ciencia, D. Herminio Sastre; del Alcalde del Conceyu de Cangas del Narcea, D. José Manuel Martínez; y de la Presidenta de l’ALLA.

Ubuntu

El viernes 9 de mayu, l’Academia de la Llingua Asturiana, nun actu públicu fechu nel «Hotel Principado» d’Uviéu, dio anuncia de l’acoyida nes sos ferramientes informátiques del sistema de software libre UBUNTU¹, traducíu y desendolcáu dafechu n’asturianu pol Coleutivu Softastur.

Nel actu intervinieron David Planella, Coordinador de Traducciones d’UBUNTU en Canonical Ltd.; Íñigo Varela y Xandru Armesto, de Softastur; y la Presidenta de l’Academia. Darréu de les sos intervenciones féxose una demostración práutica del funcionamientu del sistema operativu.

Pautu de collaboración con Bubok Publishing

L’Academia de la Llingua Asturiana robló en mes d’abril un pautu de collaboración cola empresa Bubok Publishing pel que se facilita a la comunidá científica y al públicu interesao, n’edición virtual y/o impresa, algamar publicaciones de l’Academia yá escosaes o d’especial interés filolóxicu. Ye esti un serviciu del que yá dispón, ente otros instituciones y organismos, la Biblioteca Nacional.

La edición virtual, por determináu de l’Academia nesti sen, ponse a disposición llibremente, ensin costu nengún. Les ediciones impresas, que puen solicitase per aciu d’un formulariu asitiáu na web <http://academiadelalingua.bubok.com>, unviaránse al veceru per corréu postal a preciu de costu de producción más los gastos del unvíu.

¹ *Ubuntu* ye pallabra d’aniciu zulú, col significáu de ‘humanidá hacia otros’.

Nuevos materiales en TERMAST

A *Términos básicos d'Economía y empresa*, propuesta d'Ovidio Villa Balbona y Fernanda Valdés qu'abrió la coleición de TERMAST, amestáronse nuevos materiales n'edición namái dixital:

- *Terminoloxía alministrativa*, de Nicolás Bartolome Pérez.
- *Terminoloxía matemática*, de Rubén Fernández Martínez.
- *Terminoloxía médica*, de Xesús González Rato.
- *Terminoloxía postal*, de Xandru Martino Ruz.

Tán a disposición de los veceros en: www.academiadelalingua.com/termast

Actes de los Concursos de l'Academia de la Llingua Asturiana 2010

✿ Concursos d'Investigación

▲ *Concursu de Recoyida de material toponímico oral*

Aconceyáu'l Xuráu del *Concursu d'Investigación de Recoyida de material toponímico oral*, que convoca l'Academia de la Llingua Asturiana correspondiente al añu 2010, formáu por Ana María Cano González como presidenta, José Luis García Arias como vocal y Corsino García Gutiérrez faciendo de secretariu, apáutase na siguiente resolución:

- Premiar con 600 € el trabayu tituláu *Toponimia de la parroquia de Caranga (Proaza)*, del que son autores Antonio Alonso de la Torre y Francisca Iglesias Álvarez.
- Dar un accésit de 300 € al trabayu tituláu *Toponimia de la parroquia de Trabáu (Degaña)*, del que ye autor Francisco Javier Redondas Maseda.
- Dar un accésit de 150 € a los trabayos titulaos *Toponimia de la parroquia de Llabares (Santu Adrianu)* y *Toponimia de la parroquia de Villanueva (Santu Adrianu)*, de los que ye autor Jesús Fernández Fernández.
- Dar un accésit de 150 € al trabayu tituláu *Toponimia de la parroquia de Llabra (Cangues d'Onís)*, del que ye autora María Aurina González Nieda.

Uviéu, 19 d'abril de 2010

▲ *Concursu de Recoyida oral de léxicu asturianu*

Aconceyáu'l Xuráu del *Concursu d'Investigación de Recoyida oral de léxicu asturianu* que convoca l'Academia de la Llingua Asturiana correspondiente al añu 2010, formáu por Ana María Cano González como presidenta, Corsino García Gutiérrez como vocal y Alfonso Martín Caso faciendo de secretariu, apáutase na siguiente resolución:

- Premiar con 600 € el trabayu tituláu *Léxicu del Valle de Santa Bárbola (SMRA)*, del que ye autor Xulio Llana Fernández.

- Dar un accésit de 300 € al trabayu tituláu *Vocabulario de Ruenes (Peñamellera)*, del que ye autor Ramón Rodríguez Corao.
- Dar un accésit de 150 € al trabayu tituláu *Un palabreru cabraliegu*, del que son autores Xuan Santori Vázquez-Azpiri y Juan Vicente Inguazo Prieto.

Uviéu, 19 d'abril de 2010

▲ *Concursu d'Investigación llingüística*

Aconceyáu'l Xuráu del *Concursu d'investigación llingüística* que convoca l'Academia de la Llingua Asturiana correspondiente al añu 2010, formáu por Ana María Cano González como presidenta, José Luis García Arias como vocal y Alfonso Martín Caso faciendo de secretariu, apátase na siguiente resolución:

- Premiar con 600 € el trabayu tituláu *Una torna al asturianu, íntegra y crítica, del Tirant lo Blanch dende l'orixinal valencianu de 1490*, del que ye autor Pablo Suárez García.

Uviéu, 19 d'abril de 2010

✿ *Concursu de Llectures pa Rapazos*

Aconceyáu'l Xuráu del *Concursu de Llectures pa Rapazos* que convoca l'Academia de la Llingua Asturiana correspondiente al añu 2010, formáu por Urbano Rodríguez Vázquez como presidente, Vicente García Oliva como vocal y Pablo Xuan Manzano Rodríguez faciendo de secretariu, apátase nel siguiente alcuertu:

- Dar el premiu de 600 €, *ex aequo*, a les obres titulaes *La maldición de Llucescura*, de la que ye autor Abel Martínez González, y *Xaime Bon* y *«el casu de la corona preciosa»*, de la que ye autor Enrique Carballeira Melendi.

Uviéu, 29 de marzu de 2010

✿ *Concursu de Creación Lliteraria, Premiu «Llorienzu Novo Mier»*

Aconceyáu'l Xuráu del *Concursu de Creación Lliteraria, Premiu «Llorienzu Novo Mier»*, que convoca l'Academia de la Llingua Asturiana correspondiente al añu 2010, formáu por Miguel Ramos Corrada como presidente, Xosé Ramón Iglesias Cueva como vocal y Marta Mori d'Arriba faciendo de secretaria, apátase na siguiente resolución:

- Premiar con 600 € el poemariu tituláu *Nos días pensatibles*, del que ye autor Ricardo Candás Huerta.

Uviéu, 19 d'abril de 2011

✿ **Concursu de Teatru**

Aconceyáu'l Xuráu del Concursu de *Teatru* que convoca l'Academia de la Llingua Asturiana correspondiente al añu 2010, formáu por Miguel Ramos Corrada como presidente, Adolfo Camilo Díaz como vocal y Carlos Rubiera Tuya faciendo de secretariu, apátase na siguiente resolución:

- Premiar con 600 € la obra titulada *L'internu*, de la que ye autor Pablo Rodríguez Alonso.

Uviéu, 19 d'abril de 2010

✿ **Concursu de recoyida de material lliterario escrito. Premiu «Federico G.-Fierro Botas»**

Aconceyáu'l Xuráu del *Concursu de recoyida de material lliterario escrito* que convoca l'Academia de la Llingua Asturiana correspondiente al añu 2010, formáu por Ana María Cano González como presidenta, José Luis García Arias como vocal y Alfonso Martín Caso faciendo de secretariu, apátase nos siguientes acuerdos:

- Dar dos accésit de 150 € a los trabayos titulaos *Obra manuscrita de Pachín de Melás*, del que son autores Ramiro y Clara González Delgado, y al trabayu «*Yo quixera cantate*» y *otros poemas llan-greanos*, d'Inaciu Galán.

Uviéu, 29 d'abril de 2010

✿ **Concursu de Curtios Cinematográficos**

Aconceyáu'l Xuráu del *Concursu de Curtios Cinematográficos* que convoca l'Academia de la Llingua Asturiana correspondiente al añu 2010, formáu por Roberto González-Quevedo como presidente, Xosé Bolado García como vocal y Xosé Antón González Riaño faciendo de secretariu, apátase na siguiente resolución:

- Premiar con 1.200 € el trabayu tituláu *Bisarmes*, del que ye autor Pablo Quiroga Prendes.

Uviéu, 19 d'abril de 2010

✿ **Concursu de Cómics en Llingua Asturiana**

Aconceyáu'l Xuráu del *Concursu de Cómics en Llingua Asturiana* que convoca l'Academia de la Llingua Asturiana correspondiente al añu 2010, formáu por Ernesto García del Castillo como presidente, Roberto González-Quevedo como vocal y Miguel Solís Santos faciendo de secretariu, apátase na siguiente resolución:

- Dar un accésit de 150 € al trabayu tituláu *De la materia de los sueños*, del que ye autor Manuel Antonio García Iglesias.

Uviéu, 18 de marzu de 2010

La entrega de los premios a los gallardonaos y les gallardonaes fíxose'l día 4 de xunu, nun actu públicu celebráu nel «Hotel Principado» d'Uviéu.

ACADEMIA DE LA LINGUA ASTURIANA

Petición internacional pola oficialidá del asturianu y pola so enseñanza

L' *Association Internationale pour la Défense des Langues et Cultures Menacées* (A.I.D.L.C.M.) aconceyóse na ciudá de Barcelona los díes 2, 3 y 4 de xunetu de 2010 pa estudiar la situación de distintes llingües minorizaes d'Europa y del mundu. Nesti conceyu internacional estudiáronse problemes como la reciente sentencia del Tribunal Constitucional español recortando l'estatutu catalán en dellos puntos que tienen que ver cola llingua catalana. Los representantes de les distintes zones llingüístiques analizaron delles situaciones y casos d'amenaza pa les llingües minorizaes, iguándose delles resoluciones respeuto a la negación de los derechos llingüísticos en diferentes estaos.

Tratóse tamién la situación de la llingua asturiana y nesti sen el Conceyu de l'A.I.D.L.C.M. aprobó una resolución pidiendo al Gobiernu del Principáu d'Asturies la oficialidá del asturianu y la defensa de la llingua asturiana nel sistema educativu nos términos que vienen darréu:

El Conceyu d'Alministración de l'*Association Internationale pour la Défense des Langues et Cultures Menacées* (A.I.D.L.C.M.), aconceyáu na ciudá de Barcelona los díes 2, 3 y 4 de xunetu de 2010,

CONSIDERANDO

- ✦ La voluntá de la mayoría del pueblu asturianu que dende hai años reivindica'l respetu pa los derechos de los asturfalantes
- ✦ y la situación actual de la lengua asturiana

PIDE al Presidente del Principáu d'Asturies

- ✦ Respetar los derechos llingüísticos de los falantes d'asturianu proclamando claramente na próxima reforma del Estatutu d'Autonomía la *oficialidá* de la llingua asturiana nel territoriu d'Asturies, porque namás cola oficialidá sedrá l'asturianu quien a sobrevivir.
- ✦ Garantizar la enseñanza de la llingua asturiana en tolos niveles educativos, dende la escuela d'Educación Primaria hasta la Universidá.
- ✦ Reconocer la «Especialidá de Llingua Asturiana» al profesoráu d'asturianu d'Educación Primaria y Secundaria.
- ✦ Tomar toles midíes necesaries pa garantizar la presencia eficaz del asturianu na sociedá asturiana como llingua viva.

Barcelona, 4 de xunetu de 2010

ASSOCIATION INTERNATIONALE POUR LA DÉFENSE
DES LANGUES ET CULTURES MENACÉES (A.I.D.L.C.M.)

L'usu del asturianu na Alministración. Comunicáu oficial de l'ALLA

COMUNICÁU DE L'ACADEMIA DE LA LLINGUA ASTURIANA EN RELACIÓN COLA SENTENCIA DEL XULGÁU DE LO CONTENCIOSO-ADMINISTRATIVO NÚMBERU 3 SOBRO LA NEGATIVA DEL DERECHU AL USU DEL ASTURIANU PER PARTE DE LOS FUNCIONARIOS DEL PRINCIPÁU.

Entiende l'Academia de la Llingua Asturiana que la mentada sentencia, de fecha 22 de marzu, pela que se refuga'l derechu de los funcionarios al usu del asturianu nes sos rellaciones cola Alministración del Principáu, va dafechamente a la escontra del espíritu y la lletra del Autu del Tribunal Constitucional (TC), de fecha 25 de febreru del 2010, qu'afitaba, xustamente, el que tolos ciudadanos, al marxe del so llabor profesional, se pudieren empobinar nesta llingua a los muérganos dependientes del Principáu d'Asturies.

Esta sorprendente decisión, per otu llau, fraya los principios llegalos calteníos na Llei d'Usu del Asturianu de 1998 y, de mou concretu, l'Artículu 4.2 onde se conseña la validez del emplegu d'esta llingua nes comunicaciones orales o escrites de los ciudadanos col Principáu d'Asturies.

Si yá ye percurtiu'l conteníu de la Llei d'Usu no que cinca al exerciciu de los derechos llingüísticos y, dende llueu, non homologable al del restu de comunidaes del Estáu con llingua propia, entá lo ye más na so puesta en práutica, darréu que les instituciones de gobiernu y los muérganos xurisdiccionales actúen mesmamente a la escontra de lo afitao na mentada Llei.

Casos tan llamentables como'l qu'agora comentamos amuesen, una y otra vuelta y de mou inequívocu, que l'argumentación, que dacuando remanen dalgunos dirixentes políticos asturianos nel sen de sopelexar que n'Asturies nun fai falta la oficialidá de la llingua porque la llibertá al usu llingüísticu yá ta reconocida llegalmente, nun tien xaciu dalu.

La realidá de tolos díes, n'efeutu, tresllada a la sociedá asturiana un estáu d'inseguridá xurídica alarmante que, como vien diciendo l'Academia, nun afeuta a los ciudadanos españoles asitiaos en Galicia, País Vascu, Navarra, Cataluña, Valle d'Arán, Valencia o Baleares.

.../...

.../...

L'algame, entós, del estatus d'oficialidá pa la llingua histórica d'Asturies ye la única garantía de que los nuevos derechos llingüísticos se puean exercer con llibertá y ensin imposiciones. Ye claro que nesti momentu del procesu de recuperación llingüística la sociedá asturiana ta dafechu madura p'acoyer una oficialidá consensuada, non traumática y afayada a la propia situación sociollingüística de la comunidá. Asina, el desendolque de la llingua asturiana n'aspectos tan importantes como'l normativu, l'espoxigue de la so lliteratura, la so presencia escolar, l'emplegu n'ámbitos culturales y musicales, l'axuste a les nueves necesidaes comunicatives y a les nueves teunoloxíes, etc. son la meyor preba de qu'un procesu d'oficialización del idioma nun xeneraría nengún tipu de rocea social.

A l'Academia de la Llingua Asturiana, darréu de lo anterior, nun-y queda otro qu'encamentar a la Xunta Xeneral del Principáu y al Parllamentu Español, la solución xurídica d'oficialidá pa iguar la situación llingüística n'Asturies. Ello ye una cuestión urxente y de llexítima xusticia.

Uviéu, 25 de marzu de 2010

ACADEMIA DE LA LLINGUA ASTURIANA

XIV Fiesta de la Oficialidá en Bimenes

El Conceyu de Bimenes celebró esti añu, del 16 de xunu al 3 de xunetu, la XIV edición de la *Fiesta de la Oficialidá*, institucionalizada de magar l'añu 1997, al ser Bimenes el primer Conceyu que declaró la oficialidá de la llingua asturiana dientro de les sos llendes territoriales y nel ámbitu de les sos competencies. Ente les munches actividaes del festeyu conseñamos: les esposiciones dedicaes a «La llingua na Hestoria» y «La gaita n'Asturies», la XIII edición del «Concursu de Cuentos pola Oficialidá del Asturianu» (cola llectura pública del cuentu ganador, de Pablo Rodríguez Medina) y el Pregón, el sábadu día 3 de xunetu, que tuvo esti al cargu del músicu Xune Elipe, del grupu «Dixeбра».

L.lumés, vinu de Cangas

El vienres día 6 d'agostu, na Escuela-Hogar de Cangas del Narcea y espresamente pal profesoráu y alumnos y alumnes de los cursos de la UABRA, fêxose la presentación del vinu denomáu *L.lumés*, vinu de calidá de Cangas, de viña d'alta montaña, fechu y etiquetáu arréimamente en llingua asturiana por Bodegas Oubanca.

Na etiqueta posterior, unes guapes pallabres acompañen los datos físicos y téunicos del vinu:

*Na nueite de San Xuan
las llárimas d'un cangués
fixenon que naciera
esti vinu*

Convocatories de Concursos

VII Concursu de Rellatos Mineros Curtios «Manuel Nevado Madrid»

Entama: «Fundación Juan Muñiz Zapico».

Puen presentase al concursu escritores de cualquier nacionalidá siempre y cuando la obra o obres presentaes tean escrites en castellanu o n'asturianu, seyan orixinales ensin asoleyar y nun fueren premiaes enantes n'otru concursu. El conteníu tien que falar necesariamente de dalgún aspeutu vanceyáu col mundu de la minería de cualquier país del mundu. La estensión nun podrá perpasar les 40 llinies, en lletra de cuerpu 12 y tipu Times New Roman o asemeyada, ocupando tol rellatu como máximu una páxina en DIN-A4 peles dos cares.

Les obres hai que les unviar, con plica, per corréu postal a «Fundación Juan Muñiz Zapico» (Concursu de Rellatos Mineros Curtios 'Manuel Nevado Madrid'). C/ Santa Teresa 15 - 33005 Uviéu, enantes del 21 d'ochobre de 2010.

VII Certame de Poesía «Nené Losada Rico»

Entama: Asociación de Muyeres «Valdés Siglo XXI».

Puen participar toles persones interesaes, mayores de 18 años, residentes n'España, que nun fueren premiaes en convocatories anteriores del Certame. Presentarásen namái un poemariu per participante, orixinal y ensin asoleyar, n'asturianu. Nun pue tar premiáu nin pendiente de fallu n'otros certámenes o concursos.

Les obres, d'una estensión d'ente doscientos setenta y cinco y quinientos versos, han empobinase a la citada Asociación de Muyeres «Valdés Siglo XXI» (C/ Los Lagos s/n. 33787 Barcia-Valdés) enantes del 30 de setiembre de 2010. El trabayu ganador (en caúna de les dos modalidaes) prémiase con 1.200 € y Diploma. El fallu del xuráu darásen a la conocencia pública na última selmana del mes d'ochobre de 2010 y la entrega de premios celebrarásen'l día 5 de payares, siendo obligada la presencia del ganador o ganadora na entrega de los premios.

VIII Concursu de Rellatos Curtios de Cangas del Narcea

Entama: Conceyu de Cangas del Narcea.

Puen participar toles persones interesaes, mayores de 16 años. Cada participante pue presentar una obra namái, ensin asoleyar. La temática ye llibre y el rellatu habrá tener un llargor d'ente cinco a venti páxines, presentaos en DIN A4 y a doble espaciu.

Presentaránse o unviaránse, per cuatruplicáu, al Serviciu de Normalización Llingüística (Plaza la Oli-va s/n – 33800 Cangas del Narcea) enantes del día 13 del mes d'avientu de 2010. El resultáu pondráse en conocencia de los premios per carta y/o teléfonu.

XIX Concursu de Cuentos Curtios «El Garrapiellu»

Entama: Tertulia Cultural «El Garrapiellu», de Xixón.

El concursu va empobináu a escritores mayores de 16 años. Cada participante pue presentar un rellatu namái, ensin asoleyar y de temática llibre. El llargor de los trabayos nun pue perpasar les 12 fueyes mecanografíaes a doble espaciu, escrites per una sola cara.

Los cuentos unviaránse, orixinal y tres copies y plica colos datos del autor o autora, a Tertulia Cultural «El Garrapiellu», Apartáu de Correos 8133-33280 Xixón, nun sobre onde se conseñará XIX Concursu de Cuentos Curtios «El Garrapiellu».

XX Salón de Teatru Costumista en Candás y Premios «Aurora Sánchez» 2010

La xx edición del Salón de Teatru Costumista Asturianu de Candás, celebrada nel Teatru Prendes d'esta villa del 18 al 29 d'agostu y col éxitu davezu, pesllóse cola entrega, el viernes 3 de setiembre, de los premios «Aurora Sánchez», en reconocencia de les trayectories profesionales y del trabayu en favor del teatru costumista.

El *Premiu 'Aurora'* d'esta edición concedióse al actor *Chema Puerto*, de la compañía «Rosario Trabanco». Los demás premios foron pa: *Nati Fernández* (Meyor Actriz); *José Ramón Oliva* (Meyor Autor y Meyor Direutor) y el grupu «*El Hórreo*» (Meyor puesta n'escena).

NUEVU LLAR DE L'ACADEMIA

L'Academia de la Llingua
Asturiana tresllada'l so llar al n^u 10 de la Cai del Águila,
nel cascu históricu de la ciudá d'Uviéu, ocupando la parte
del Monesteriu de San Pelayo onde tuvo asitiáu l'Archivu
Históricu del Principáu d'Asturies

Academia de la Llingua Asturiana

C/ L'Águila 10
33003-Uviéu
Tfnu.: 985 211 837
Fax: 985 226 816
www.academiadelalingua.com

Na acordanza

Helmut Lüdtke (★ Osnabrück 1926 – † Kiel 2010)

El profesor Helmut Lüdtke, una de les grandes figures de la romanística europea, nació n'Osnabrück (Saxonia) y cursó los sos estudios universitarios nes universidaes de Colonia y de Bonn, onde foi alumn-u de los filólogos Heinrich Lausberg y Leo Weisgerber, diplomándose na especialidá de Filoloxía Románica. Profesor nes universidaes de Friburg y Berlin, yera nel momentu de la so muerte profesor eméritu nel Romanisches Seminar de la Christian Albrechts Universität de Kiel, llugar onde desendolcó una gran parte de la so carrera docente y académica.

Romanista n'orixe, asoleyó a lo llargo de la so granible carrera académica munchos trabayos sobre dialeutoloxía y lexicoloxía, ente los qu'entesacamos *Die Strukturelle Entwicklung des Romanischen Vokalismus* ('El desencolcu estructural del vocalismu románicu') (1956); «El bereber y la llingüística románica», ponencia presentada nel XI Conceyu Internacional de Llingüística y Filoloxía Romániques celebráu en Madrid y asoleyada nes correspondientes *Actes* en 1968; la yá clásica cuasi de magar la so primer edición orixinal n'alemán en 1968 *Geschichte des Romanischen Wortschatzes (Historia del léxico románico)*, asoleyada la primer ed. en castellán en 1974 y que sigue siendo obra de consulta obligada nos estudios de filoloxía románica); «Metafonía y neutro de materia» (1988); *La description algorithmique de la flexion verbale du catalan* (1976); «Rectificaciones acerca de la posición histórica del español en el marco románico» (1996); *El cambio lingüístico* (1998).

El llabor del Dr. Lüdtke algamó tamién a les investigaciones sobre llingüística xeneral, sobre manera na estaya de les rrellaciones ente llingua y escritura: *Die Alphabetschrift und das Problem der Lautsegmentierung* ('La escritura alfabética y el problema de la segmentación de los soníos') (1969); *Auf dem Weg zu einer Theorie des Sprachwandels* ('Por una teoría del cambéu llingüísticu') (1980); *Sprachgeographische Variation und Sprachverschriftung* ('Les variedaes xeográfiques del linguaxe y la so trescripción') (1981).

Polo que se refier a la llingua asturiana, amás de los datos referentes al dominiu ástur recoyíos na citada *Historia del léxico románico* y de la ponencia «Metafonía y neutro de materia», asoleyada en 1988 nes *Actas del I Congreso Internacional de Historia de la Lengua Española*, el Dr. Lüdtke participó per dos vegaes nes *Xornaes d'Estudiu* de l'Academia:

En 1985, nes «Xornaes Internacionales de Toponimia Asturiana» (IV *Xornaes d'Estudiu*), impartien-do una conferencia que s'asoleyaría nel númberu 21 de *Lletres Asturianas* en febreru de 1986, «Explicación del doble resultado de los grupos CL-, PL-, FL, en la Península Ibérica».

En 2002, nes XXI *Xornaes*, onde pronunció la conferencia d'entamu, asoleyada en *Lletres Asturianas* 82: «El neutro románico: su origen antiguo y sus avatares posteriores en asturiano, castellano norteño, romanche e italiano dialectal».

Pero la vencia del Doctor Lüdtké con Asturias nun se lëndó namái al estudiu estrictamente filolóxicu de la nuesa llingua: interesáu nes llingües minorizaes, Helmut Lüdtké sofító siempre'l procesu de recuperación y normalización llingüística lleváu alantre n' Asturias de magar los años 70 del pasáu sieglu y, nesi sen, cuando la llingua asturiana vivió na Universidá uvieína y española los sos momentos más doliosos, el profesor Lüdtké nun tuvo reparu nengún en presidir el tribunal que xulgó la primer tesis doctoral redautada y defendida n' asturianu na Universidá d' Uviéu (1988) y, enantes, asistiere como alumnú, nel añu 1996, a los «Cursos de Llingua Asturiana pa Enseñantes» entamaos pola Academia y celebraos daquela nel Conceyu de Llanes. Quedarán pa siempres na nuesa alcordanza les palabres coles que'l sabiu y humilde profesor se presentó'l primer día de clas: «Bonos díes, soi Helmut Lüdtké, escoín primerizu de llingua asturiana» [ALLA].

